

POSUDEK OPONENTA K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Autor: **Filip Machara**

Titul: **Depoty z doby laténské na území bývalého Československa**

Rok: **2016**

Počet stran (příloh): 40 stran vlastní text vč. grafů a tabulek, 5 stran bibliografie, 47 stran katalogu, 7 stran příloh

Oponent práce: Mgr. Tomáš Mangel, Ph.D.

Vyjádření:

Předmětem předložené práce se stala tvorba soupisu všech nemincovních depotů z doby laténské zachycených v rámci území bývalého Československa a jejich následné kvantitativní vyhodnocení. Cílem analýz je snaha o hlubší pochopení mechanismů stojících v pozadí ukládání depotů ve sledovaném období. Práce se opírá celkem o 73 depotů pocházejících ze 44 archeologických lokalit.

V úvodních kapitolách student nejprve definuje cíle své práce a následně čtenáři představuje její metodiku. Popsán je zejména způsob sběru dat, letmo je dotčen též postup jejich vyhodnocení. Z textu též vyplývá, kterými aspekty se bude práce u jednotlivých souborů zabývat. Náleží k nim výpovědní hodnota (komplexita a věrohodnost informací), chronologie, nálezový kontext, krajinné charakteristiky nalezišť a skladba jednotlivých depotů.

Následující kapitola nazvaná Studované prameny je pak vlastní kritikou pramenů, v níž se autor zaměřuje na informační hodnotu jednotlivých souborů z hlediska jejich další využitelnosti. Zde se ovšem setkáváme s prvním problémem. Student velmi výstižně v předchozí kapitole nadefinoval 4 kategorie informační hodnoty pramene. Tato proměnná ovšem není vztažena k jednotlivým souborům, nýbrž k jednotlivým lokalitám. Pokud pak známe z jedné lokality více depotů, její výpovědní hodnota je zákonitě zkreslena. To samé se týká i jednotlivých sledovaných aspektů, pro něž je hodnocení výpovědní hodnoty u každého depotu prováděno souhrnně. Z čistě analytického pohledu by je ovšem bylo nutno hodnotit samostatně. Takto provedená kritika pramenů má pak pouze velmi orientační platnost.

Následující kapitola je věnována dějinám bádání na poli studia laténských depotů. Text poskytuje plastický a vyčerpávající obraz vývoje poznání tohoto fenoménu, kapitolu ale bohužel doprovází graf ukazující počty nálezů v nesterajně dlouhých časových úsecích, u nichž navíc není volba vždy zcela zřejmá (konkrétně jde o předěl k roku 2000). Z grafu sice jasně plyne významný nárůst počtu depotů zejména v posledních desetiletích, pro další srovnávání je již ovšem poněkud zavádějící. Pokud nejsou intervaly, v nichž je počet objevů sledován, nadefinovány ve srovnatelných délkách, nemohou zobrazená data posloužit jako východisko k další analýze a případné interpretaci. Do kapitoly je začleněna též krátká podkapitola, která se zabývá definicí termínu depot a postizením jeho vnitřní variability. Text je výstižný a v zásadě vyčerpávající, nevhodné je ovšem jeho zařazení. Takovou stať je třeba začlenit spíše do úvodu práce, či jinak, do samostatné kapitoly orientované čistě na terminologické otázky.

V dalším textu je již čtenáři předložena analýza sledovaného fenoménu z hlediska vybraných aspektů. Každému aspektu je věnována samostatná kapitola, jejíž součástí je zejména komentář k výsledkům zobrazeným formou grafů doplněný případně o další údaje. Uvedené informace jsou v zásadě komplexní, ovšem i zde se setkáváme s určitým problémem metodickým. Autor totiž sleduje chronologii pro české a slovenské prostředí odděleně. Zbylé

aspekty ovšem již separátně pro uvedená území sledovány nejsou. Oddělené hodnocení depotů z obou zmíněných územních celků je možno chápat jediné kladně, neboť se jedná o poněkud odlišné kulturní oblasti. Jen podotkneme, že odděleně by bylo navíc vhodné hodnotit též Moravu, která sice dnes politicky přísluší k ČR, ale v době laténské byla v mnoha ohledech (včetně problematiky depotů) bližší právě slovenskému území. Vysvětlení by ovšem zasloužila skutečnost, proč bylo odděleně přístupováno pouze k chronologii depotů, avšak nikoliv k hodnocení přírodních podmínek, nálezových kontextů, vnitřní skladby souboru apod.

V předposlední kapitole diplomant hodnotí možnosti interpretace laténských depotů a zejména obtíže, které tyto interpretace kvalitativně ovlivňují. Zde je třeba ocenit zejména schopnost kritického pohledu na tuto problematiku, který je v případě snahy o interpretaci původních skutečností na základě archeologických pramenů nezbytnou nutností.

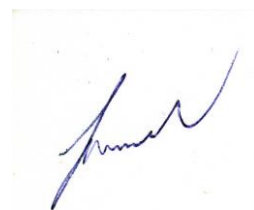
Následuje závěr, v němž je celá problematika shrnuta, a některé dílčí aspekty jsou zasazeny do širších souvislostí. Závěr tak částečně plní i funkci jakési diskuse.

Hlavním cílem práce a zároveň jeho nejrozsáhlejší částí je soupis depotů z dané geografické a kulturní oblasti. Soupis je proveden přehledně, má jednotnou strukturu a i obsahově je zcela dostačující. Jediné kritérium, které v soupisu schází, a s nímž autor v rámci vyhodnocení pracuje, je výpovědní hodnota souboru. Tu by bylo vhodné doplnit.

V textu, ale i v soupisu, se ojediněle objevují některé faktografické nepřesnosti. Jen namátkou: - depot ze Slatiny nad Bebravou není jednoznačně datován do LT B, resp. 4.–3. stol. př. n. l. (s. 90), ale pouze obecně do doby laténské; období 4.–3. stol. př. n. l. nelze označovat jako oppidální (s. 4); z Rakši (s. 89) nepochází depot rotačních žernovů (jde o dílnu na jejich výrobu), ale depot železných nástrojů; soubor železných nástrojů z pece z Bratislavy, patrně nereprezentuje intencionálně uložený depot (s. 75), ale sekundárně přemístěný materiál z okolí (viz článek L. Zachara, Zborník SNM LXVI, pozn. 28).

Ačkoli je práce po obsahové stránce poměrně zdařilá, do jisté míry ji zatěžují místy nesrozumitelné formulace a některé pravopisné prohřešky, zejména opakující se nesprávné užívání velkých/malých písmen u označení kultur aj. Za vážný formální prohřešek lze pak ovšem pokládat skutečnost, že část s doprovodných grafů a tabulek není s textem vůbec provázána formou odkazů. Též není patrný důvod, proč část z nich autor zařadil do textu, ale druhou část až do příloh. V obou případech zde mají totiž identickou informační úroveň a shodně doprovodný ilustrativní charakter.

Obecně je patné, že diplomant věnoval značné úsilí heuristické fázi práce, která byla také jejím hlavním smyslem. Opomenuta nezůstala ani část analytická, i když zde má práce ještě jisté rezervy. I tak ovšem student své zadání naplnil a vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o práci ryze archeologickou, vypracovanou ovšem a předkládanou k obhajobě na nearcheologickém oboru, lze ji hodnotit z obsahového hlediska jako zdařilou. Hodnocení nicméně snižují některé formální a metodické prohřešky proti pravidlům, která lze chápat jako obecně platná i pro jiné humanitní obory. Navrhuji proto hodnocení stupněm velmi dobře (tedy 2).

Mgr. Tomáš Mangel , Ph.D.